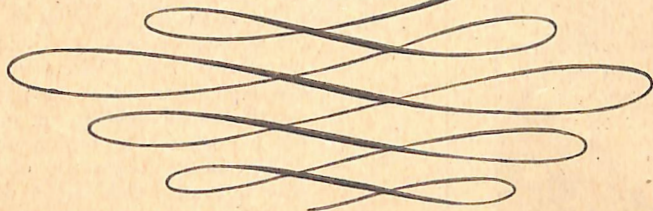

van Mens tot Mens

Orgaan van de Ver. voor Maatschappelijk Werk op Humanistische grondslag „Humanitas” onder redactie van Henk Beuke en T. van Grootheest, Adm.adres: Vondelstraat 61, Amsterdam-W.

Dr W. Drees over:

HUMANITAS

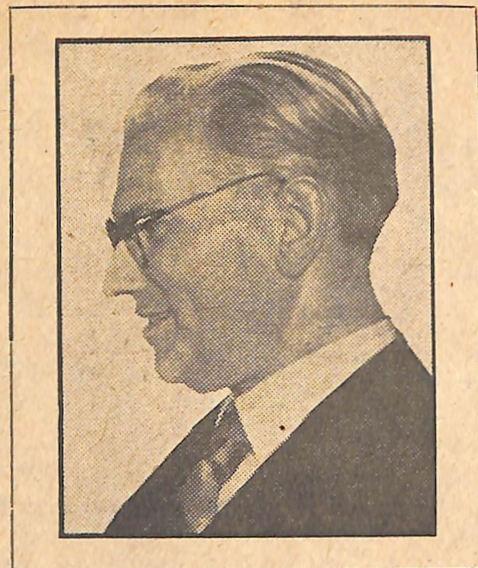

Dr W. Drees

In de loop der jaren zijn staat en gemeente steeds meer de verantwoordelijkheid gaan aanvaarden voor de financiële gevolgen, van maatschappelijke noden van algemene aard. Er is echter in de omstandigheden van hen, die in moeilijkheden verkeren, een zo oneindige verscheidenheid, er zijn zoveel noden van heel persoonlijke aard, dat met overheidsbemoeiing, hoe noodzakelijk en waardevol ook, niet alles gezegd is. Er is dikwijls behoefte aan veelvuldiger contact van mens tot mens dan ambtelijk kan worden gelegd en aan sterker rekening houden met bijzondere verhoudingen in individuele gevallen dan voor de overheid mogelijk is. Op dit terrein doet Humanitas belangrijk werk. Het kan zijn arbeid echter in de verste verte niet tot ontwikkeling brengen in de omvang waarin dat gewenst is.

Mogen velen gehoor geven aan het beroep, dat op hen wordt gedaan, zowel om door geldelijke steun uitbreiding mogelijk te maken als om, waar zij een taak zouden kunnen vervullen ten dienste van hun naaste, zich ook persoonlijk in te zetten.

W. Drees

Te smalle basis

door mr dr J. in 't Veld
voorzitter van Humanitas

Acht jaren is „Humanitas” nu aan het werk. En wij mogen over de ontwikkeling bepaald niet ontevreden zijn. Wij moesten van de grond af opbouwen en hadden vrijwel geen enkel steunpunt. De belangstelling voor het maatschappelijk werk in buitenkerkelijke kringen was niet groot. De moderne arbeidersbeweging had er in het algemeen maar weinig waardering voor. De opvatting, dat men alle krachten moest richten op de verbetering van de maatschappelijke toestanden en dat al het andere lapwerk was, leefde aanvankelijk in deze kringen zó sterk, dat men voor armenzorg en liefdadigheid alleen maar minachting had. Men wilde recht en geen aalmoes!

Langzamerhand zijn ook in dit opzicht nieuwere denkbeelden naar voren gekomen. Het besef won veld, dat wij er niet zijn met de noodzakelijke stoffelijke hulp te bieden, het is de mens zelf, die aanspraak heeft op onze belangstelling. Waarachtige hulp biedt alleen hij, die de hulpbehoefende ziet als een medemens en bereid is naast hem te gaan staan. Geen hulp, die geboden wordt van uit de hoogte, maar hulp, geboden uit een besef van saamhorigheid, van verantwoordelijkheid ook voor het lot van de naaste, die in nood verkeert.

Een dergelijke totale hulp, die beoogt de in nood verkerende medemens behulpzaam te zijn in het herwinnen van de eigen innerlijke kracht om boven zijn moeilijkheden uit te komen, kan naar onze stellige overtuiging slechts geboden worden vanuit een bepaalde levensbeschouwing. En voor ons is dat een humanistische levensbeschouwing.

Als wij echter aan de hulpbehoefende niet meer en niet anders hadden te vertellen dan dat wij niet uitgaan van het geloof in een persoonlijke godheid, zoals van bepaalde zijde wel beweerd wordt, dan ware de boodschap, die wij hebben te brengen, inderdaad wel erg mager.

Maar hoe zou het mogelijk zijn, dat onze 7000 leden hun contributie betaalden en honderden van hen met liefde en toewijding zich aan dit werk geven, als het ging om zulk armzalig gedoe? Misschien zijn er in het Nederlandse volk enkele tientallen te vinden, zó zeer bevangen door haat tegen de kerk, dat zij daarvoor zelfs offers willen brengen. Maar ik kan met nadruk verzekeren, dat voor dezulken geen plaats is in „Humanitas”. En ik ben er ten diepste

van overtuigd, dat onze vereniging bij haar aanhang niet dat enthousiasme en die bereidheid tot offeren zou hebben weten te wekken, als wij bij ons werk niet door hogere gevoelens gedreven werden. Maar waarom, zo vragen wij ons af, is het toch nodig de andersdenkende altijd verdacht te maken en scheve voorstellingen te geven van zijn bedoelingen? Zo trof ik in een katholiek blad de volgende schone voorstelling over de wijze, waarop een humanist de hulpbehoefende te lijf gaat: Hij begint met hem het laatste restje godsgeloof, dat nog was achtergebleven, uit zijn hoofd te praten; verder is het dan eenvoudig genoeg; zonder godsgeloof praat men alle menselijke zwakheden goed. De schrijver van dit fraais is blijkbaar het gebod vergeten, dat men geen valse getuigenis mag afleggen. En een katholiek blad behoeft het ons heus niet voor te houden, dat wij geen hulp bieden door iemand het laatste restje godsgeloof te ontnemen of door menselijke zwakheden goed te praten. Ook zonder deze vermaning weten wij wel, dat dit niet de manier is om een medemens, die met moeilijkheden worstelt, werkelijke steun te bieden. Het zou zijn, alsof men een drenkeling de laatste strohalm, waaraan hij zich nog vastklampte, uit handen rukte. Want dit staat voor ons vast: Met een mens, die geen enkele wezenlijke belangstelling meer heeft, is weinig te beginnen.

En hier heeft men dan tegelijk een eerste aanduiding van het positieve humanistische beginsel, waardoor we bij ons werk geleid worden. Het gaat er ons om de mens, die geestelijk afgestorven was, weer tot bewust geestelijk leven te wekken, zonder hem de eigen levensovertuiging op te dringen.

Ziedaar, onze grote zonde ten voeten uit. Een niet door godsdienstijver verblinde zou het, dachten wij, moeten toejuichen, dat wij aldus pogen de hulpbehoefende, die door de kerk niet meer bereikt wordt, een beetje steun in het leven te geven en voor verder afglijden naar het nihilisme te behoeden. Al was het slechts, omdat dit geestelijk nihilisme de grootste wezenlijke bedreiging vormt voor de westerse beschaving.

Het is de verontrusting over dit geestelijk nihilisme, die ons ertoe gebracht heeft het maatschappelijk werk onder de buitenkerkelijken vanuit onze humanistische levensbeschouwing ter hand te nemen. En ik zei het u al in de aanvang: Over de tot dusver bereikte resultaten zijn wij niet ontevreden. Ons werk groeit, zowel in de breedte als in de diepte. Wij zoeken het werk niet; het stormt op ons aan. Dat benauwt ons het meeste. Wij mogen werk, dat zich aan ons opdringt, niet afwijzen. Maar wij dreigen er onder te bezwijken, als wij niet veel meer steun krijgen, financiële steun en steun in de vorm van medewerking aan de velerlei arbeid, die erop wacht aangepakt te worden. Het bereiken van een ledental van 7000 in acht jaren tijds is een resultaat, waarop wij met recht trots kunnen zijn. Maar het is lang niet genoeg. De basis, waarop ons werk steunen moet, is te smal. Het uitdijende werk vraagt een daarmee corresponderende verbreding van de basis. Er is nog zo ontzettend veel werk, dat moet blijven liggen, zo veel bittere nood, die ongelukkig moet blijven, alleen omdat de medewerkers en de middelen ontbreken. Daarom willen wij een ledenwerf-actie gaan inzetten, onder de leuze:

Gij hoort er ook bij!

Gij allen, buitenkerkelijken, die zich verantwoordelijk voelt voor het lot van uw evennaaste, die wilt medewerken aan een gezond maatschappelijk leven. Niemand mag zich van deze verantwoordelijkheid afmaken met de Kaïns-vraag: „Ben ik mijn broeders hoeder?”

Humanitas

DIT DOET HUMANITAS

Kinderbescherming

In ons land kunnen 21.000 kinderen niet meer in het eigen gezin worden opgevoed, 12.000 van deze kinderen verblijven in inrichtingen, 9000 zijn ondergebracht in pleeggezinnen. Als voogdijvereniging werkt Humanitas er aan mee, dat ook deze kinderen de kans krijgen op te groeien tot volwaardige leden van de gemeenschap. Vanuit haar kindertehuis „Ellinchem” tracht zij hen onder te brengen in goede pleeggezinnen. Daarnaast oefenen enige honderden gezinsvoogden het toezicht uit over kinderen, voor wie de kinderrechtster dit raadzaam acht.

Reclassering

Humanitas wil ook hulp en bijstand verlenen aan hen die — vaak door een kleine misstap — in aanraking met de rechterlijke macht zijn gekomen. Onze vrijwillige toezichthouders slagen er in vele gevallen in hun medemens, dank zij hun moeizame arbeid, weer een volwaardige plaats in de maatschappij te doen innemen. Hoeveel menselijk leed door dit reclasseringswerk verzacht kan worden, behoeven we nauwelijks te vermelden.

Gezinsverzorging

Wanneer de huisvrouw ziek is, is het gevolg daarvan dikwijls, dat en de zieke en de kinderen niet de nodige

verzorging ontvangen en de man, door de zorgen die hij heeft, zijn werk niet naar behoren kan verrichten. In zo'n geval kan de gezinsverzorgster van Humanitas uitkomst brengen. Zij kan er voor zorgen, dat het gezin niet achterop raakt en dat een normaal gezinsleven kan worden gehandhaafd.

Bejaardenzorg

Oud zijn betekent nog al te vaak, opzij gezet worden, niet meer meedoen, eenzaam zijn. Nu de mens gemiddeld een hogere leeftijd bereikt dan vroeger het geval was, neemt ook het aantal mensen toe, dat onder deze problemen te lijden heeft.

Door het oprichten van ontspanningsclubs, door het houden van contact, door te helpen bij de oplossing van huisvestingsmoeilijkheden, werkt Humanitas er aan mede de zorgen te verlichten.

Algemene

Maatschappelijke zorg

Vele mensen hebben met moeilijkheden te kampen, waarvoor zij zelf geen oplossing kunnen vinden. Moeilijkheden in het gezin, opvoedingsproblemen, huwelijksmoeilijkheden, financiële zorgen enz. Door een gesprek van mens tot mens, door deskundige voorlichting, soms ook door het verlenen van financiële steun uit het fonds „Makkerhulp”, kan Humanitas in vele gevallen de moeilijkheden uit de weg ruimen.

„Ellinchem”

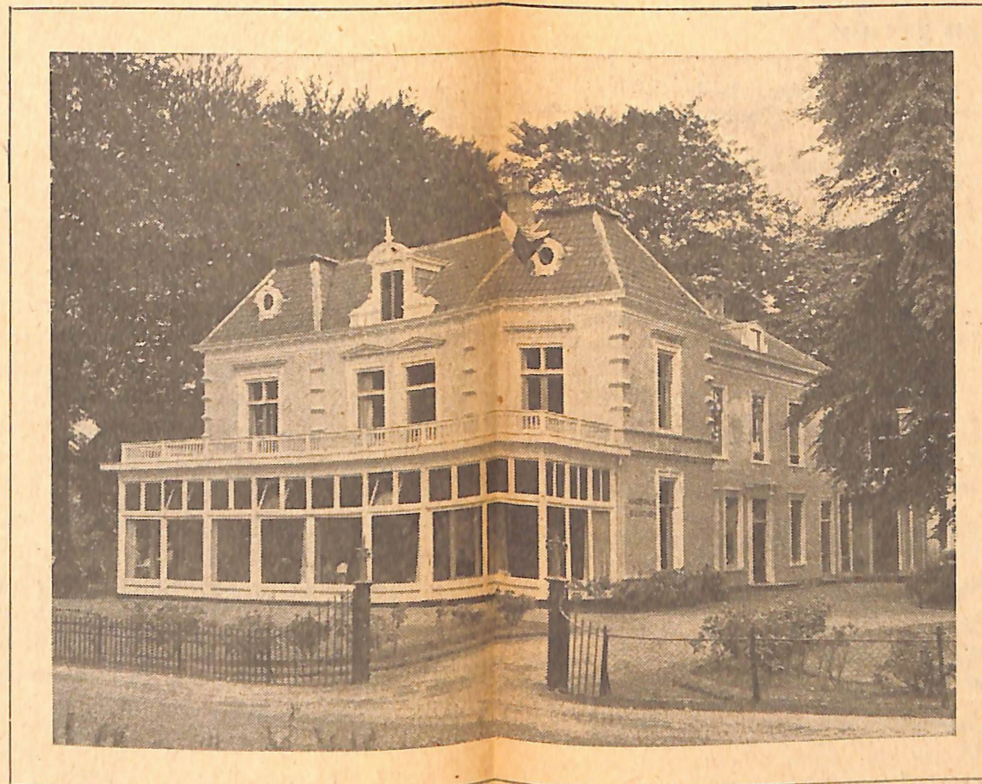
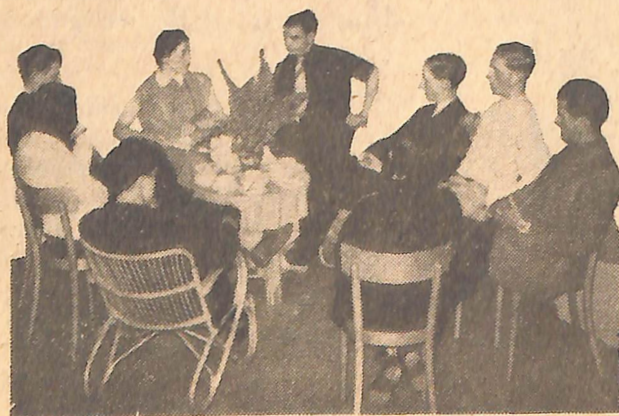

pleisterplaats?

Ja, een „pleisterplaats”; want Klaasje, die als verwaarloosd, ondervoed baby'tje bij ons kwam en met z'n 15 maanden nog niet eens kon zitten, gebruikt ons huis als pleisterplaats. Als hij een beetje op zijn verhaal gekomen is — en hij is al een aardig eind op streek — zal hij onder de hoede van pleegouders ons huis weer verlaten. Die pleegouders — en misschien zijn er ook wel pleegbroertjes en -zusjes — zullen samen met onze voogdijvereniging Klaasje helpen bij de kleine en grote problemen die er in zijn leventje nog zullen komen.

Zo gaat het ook met Lieske van 4 en met Hans van 9. Misschien vinden we ook nog een oplossing voor Jeanne van 13. Ze werd door pleegouders opgevoed; met goede bedoelingen maar met een droevig resultaat. Nu is Jeanne een meisje, dat men in de wandeling „moeilijk opvoedbaar” noemt.

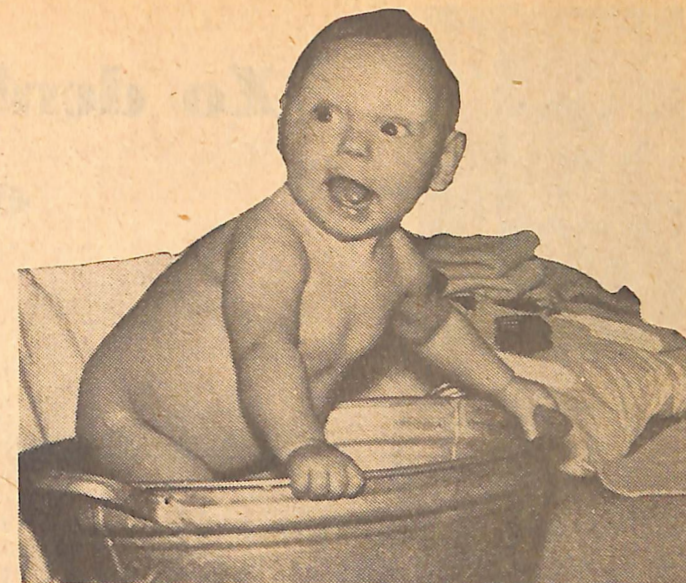

Guusje zal nog wel even bij ons blijven: Immers wie wil een 8-jarig kind verzorgen, dat nog iedere nacht zijn bed nat maakt, ook al is dat kind nu net een kereltje, dat heel hard een „eigen” gezin nodig heeft? En zo is er een hele rij: peuters, schoolkinderen, ouderen. Ieder heeft zijn eigen geschiedenis die niet zo plezierig was en naar wij hopen een toekomst die er beter uitziet. Onze pleisterplaats „Ellinchem” maakt hen op een verantwoorde wijze klaar voor die toekomst. Wiesje krijgt geen

straf, als ze extra-vervelend was, want we weten, dat Wiesje het moeilijk heeft. Ze is nog lang niet verzoend met het feit, dat ze misschien nooit meer naar het ouderlijke huis terug zal kunnen. Met haar heeft straks iemand van de leiding een rustig gesprek. Kees zal vandaag in de keuken eten; niet voor straf, maar daar mag hij wel met z'n armen

en benen zwaaien en zijn stoel omgooien en aan tafel hebben de anderen daar zo'n last van. Kees vindt het aan tafel bij de andere kinderen veel gezelliger en daarom zal

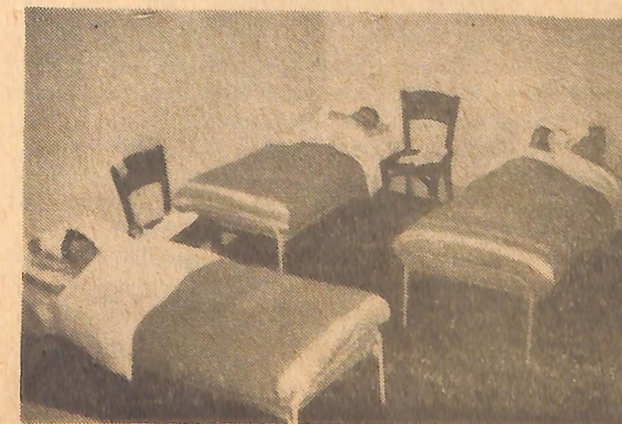
hij de volgende keer proberen zichzelf wat meer in bedwang te houden. Dat moet ook; dat heeft hij nodig. Over een poosje gaat dat allemaal wel beter en dan kunnen we de toekomstige pleegouders vragen met hem te komen kennismaken.

Op zijn stoel zit dan straks weer een andere logé die onze hulp behoeft. In de kleine gemeenschap van het kinder-

huis kan ook hij dan de eerste beginselen van een geregeld leventje en van een zich aanpassen aan anderen leren. Ook hij leert dan voldoende afstand nemen van wat was, om zich daarna te kunnen voorbereiden op wat komt. De één doet daar wat langer, de ander wat korter over, maar ten slotte zijn de enige „blijvers” de leiding en de huisdieren.

D. R.

Zo denken zij over Humanitas

Gezond egoïsme

We horen en lezen vaak, dat de radio een ongeken- de invloed heeft. Hoe waar dat is, heb ik ervaren. Een steeds dikker wordende en uitpuilende brievenmap getuigt van deze invloed, die zich zelfs veel verder uitstrekt dan het gesproken woord. Die brievenmap met zijn talrijke problemen bezorgt me heel wat hoofdbrekens, maar leert me ook voor hoeveel moei- lijkheden, van de meest uiteenlopende aard, de mens hulp en steun nodig heeft. Hulp en steun, die men in de eerste plaats daar zoekt, waar men verwacht dat begrip zal zijn voor de problemen en waar men die problemen benadert vanuit de eigen levenssfeer. Bij mijn werk vaak van vrouw tot vrouw maar vaker nog van mens tot mens. Om die hulp te kunnen geven, vanuit de eigen levenssfeer, is het nodig, dat ook de buitenkerkelijke mens en zij die tot de kleinere kerke- lijke groeperingen behoren, een orgaan vinden dat op deze grondslag deel neemt aan het moderne Maat- schappelijk Werk in zijn meest uitgebreide vorm. Met nadruk stel ik in zijn meest uitgebreide vorm, omdat Maatschappelijk Werk meer omvat dan het lenigen van de stoffelijke nood. Het vraagt een grote mate van deskundigheid naast de bereidheid tot hulpverlening van goedwillende leken. Humanitas beantwoordt aan deze eis, omdat naast de geschoolde krachten een groot aantal leden bereid is door hun lidmaatschap, of door hun daadwerkelijke hulp dit werk mogelijk te maken. Helaas bestaat er in de grote kring waaruit Humanitas haar leden winnen moet nog lang niet vol- doende begrip voor de noodzakelijkheid dat ook in ons land met zijn vergaande sociale wetgeving en ver- zekering, toch nog altijd zoveel hulp nodig is, zowel stoffelijk als moreel. Eén blik in mijn brievenmap zou al dit wanbegrip doen verdwijnen. Nu dit niet moge- lijk is hoop ik van harte dat het ledental van Huma- nitas met sprongen zal toenemen. Niet het minst om- dat ik dan nog meer en beter dan tot nu toe overal kan aankloppen om hulp, voor de velen die daar be- hoefte aan hebben. Ik weet dat dit erg egoïstisch klinkt, maar dit egoïsme geldt de mens in nood en daartoe moge ook een gezond egoïsme helpen.

H. Maalman, thier

Een gevaar?

Het Humanisme, dat opwekt tot innige, daadwerkelijke mensen-solidariteit, wordt thans door „Naam-Christenen” gedoodverfd als een gevaar. Vreemd.

Het wekt op tot belangeloze offervaardigheid jegens de evennaaste. Is dat slecht?

Onze bestrijders vergeten, dat „des Mensen Zoon”, de Prediker der Naastenliefde, een les voor de Eeuwigheid naliet in zijn ontroerende gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan.

De Leviet (de Priester) ging biddende de bloedende ver- slagene voorbij; de Heidense, zozeer verachte Samaritaan bood hulp, trachtte de verslagene te redden.

’s Meesters oordeel en opdracht aan zijn discipelen luidde: „doet desgelijks”.

De ongelovige werd om zijn daad ten voorbeeld gesteld... Het Humanisme leidt vandaag tot veel gepraat. Laat ons werkend doorgaan. Aan warme hoofden en koude harten bestaat geen behoefte.

Daarom, laat ons, waar wij kunnen, eenvoudig menselijk doen.

Hilversum, 9 Mei 1953.

Jan van Leiden

Van U en van U

en van U...!

Soms kan een zin, een uitdrukking of een karakteri- sering lang in je geheugen blijven. Ik herinner me, dat ik jaren geleden een advertentie las van het Britse Fonds tot Bestrijding van de Kanker. Men had Winston Churchill gevraagd met een paar zinnen dat fonds in de algemene belangstelling aan te bevelen. Hij had aan één zin genoeg: „Als iedereen, die wel eens in zijn leven het angstige gevoel heeft gehad, dat hij lijdende zou zijn aan kanker, een bijdrage geeft, heeft het fonds genoeg geld.”

Met een variant op deze aanbeveling zou ik willen zeggen: „Als iedereen, die uit eigen ervaring weet, dat mensen in nood of moeilijkheden slachtoffer drei- gen te worden, van bemoeizucht, die als liefdadigheid verkleed is — als iedereen zich realiseert, dat mensen in nood geholpen moeten worden door mensen, die iets van hun geestesgesteldheid begrijpen... dan is Humanitas uit de zorg.”

In de volksbuurt, waar ik ben opgegroeid, had het leven voor de jeugd, noch voor volwassenen gehei- men. Ook niet het persoonlijke leven van de burens in een verre omtrek. Iedereen wist precies wat iedereen te kort kwam. Als er een zieke was, leefde de hele straat mee. Wie een halve stuiver kon missen, deed mee wanneer „de mensen van de commissie” langs de huizen gingen om geld in te zamelen voor versterkende middelen. De gemeente deed in die tijd nog niet veel aan sociale zorg. Hulp in nood was geen recht. Er was, in het gunstige geval, een armbestuur, met een armbezoeker, en een armendokter en als zijn kennis faalde, werd je van de armen begraven. Hij had de ondankbare taak na te gaan of er werkelijk hulp nodig was. Voor de vervulling van die plicht zat hij beklemd tussen bemoeizuchtige armbesturen (of hoe die insti- tuten ook mogen hebben geheten) en de hulpbehoe-

venden, die in krotjes woonden te midden van een meubilair, waar geen blind paard schade aan zou hebben kunnen berokkenen. De huisbezoeker vroeg de mensen het hemd van het lijf (wij gebruikten destijds een kernachtiger uitdrukking!). Hoe lang bent u ge- trouwd? Met hoeveel geld bent u begonnen? Hoe lang reeds werkt u niet? En zo ging dat verder. Hoe vaak de huisbezoeker ergens de trap is afgesmeten, waag ik niet te schatten. Nood maakt opstandig; onredelijke rebels. De goeie man had een hondenleven, eenvoudig omdat mensen in moeilijkheden wensen benaderd te worden met begrip voor hun geestesgesteldheid, voor de atmosfeer waarin ze leven en voor de geestelijke noden waaronder ze gebukt gaan. Er liepen bij ons in de buurt ook huisbezoekers rond, die het lang niet zo moeilijk hadden; die kwamen van en bij gelijkgezinden. De spontane hulpvaardigheid van de buurtgenoten, die zich uitte in het initiatief van „de mensen van de commissie”, was voor een deel een verweer tegen be- moeizucht van buitenstaanders.

Er is in de loop van de jaren nog al iets veranderd. Hulp voor hulpbehoevenden is een recht, geen gunst. Nieuwe opvattingen hebben zich haan gebroken. Degenen, die niet tot kerkgenootschappen behoren, staan met begrip tegenover de hulpvaardigheid die door kerkelijke instanties wordt ten toon gespreid. Ge- bleven is echter de diepe behoefte van mensen in nood, om te worden bijgestaan door mensen van gelijke ge- zindheid. Wie daaraan denkt... en wie zich iets her- innert uit zijn eigen leven, zal moeten toegeven, dat ook Humanitas een taak heeft. Maar met toegeven alleen komt Humanitas er niet; het heeft zelf hulp nodig. Hulp van u, en van u en van u... van allen, die van gelijke gezindheid zijn.

S.

HUMANITAS HELPT...

HELPT HUMANITAS!

Velen zijn U reeds voorgegaan, omdat zij zich medeverantwoordelijk voelen voor het lot van hun medemens.

Nog vele duizenden zullen echter moeten volgen.

Bent U één van hen?

Alléén kunt U weinig doen om de maatschappelijke nood te lenigen, voeg daarom liever Uw steun bij die, welke wij reeds van 7000 leden ontvangen en sluit U bij hen aan.

Want...

door het lidmaatschap van Humanitas:

- helpt U het verwaarloosde en misdeelde kind,
- verlicht U de zorgen van Uw in nood verkerende medemens,
- bouwt U mee aan een betere samenleving.

**Stel dus niet uit wat U wellicht reeds lang
van plan was te doen, maar zend ons vandaag
Uw aanmelding. Wij hebben ook Uw hulp nodig!**

Aanmelding kan geschieden
per briefkaart aan het
Centraal Bureau Humanitas,
Vondelstraat 61, Amsterdam-W.,
of aan het in Uw woonplaats
gevestigde afdelings-secretariaat.

De contributie bedraagt f 5,— per jaar, f 0,45 per maand of f 0,10 per week.
voor echtparen „ 6,— „ „ „ 0,55 „ „ „ 0,12 „ „
Leden van Humanitas zijn tevens abonné's op het ledenorgaan

Van mens tot mens

Dagelijks bestuur: mr dr J. In 't Veld, voorzitter, mej. M. Dijkstra, waarn. secr.,
J. H. I. van Eck, penningmeester, J. Landman, H. Ploeg Jr, E. Veuger, mr B.
v. d. Waerden, P. C. Faber, erelid.